

РЕШЕНИЕ

№ 167

гр. София , 01.03.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 7-МИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на двадесет и втори февруари, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Диана Коледжикова

Членове: Камелия Първанова
Димитър Мирчев

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Димитър Мирчев Въззивно гражданско дело
№ 20201000503106 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл.258 – 273 ГПК.

С решение 2615 от 27.04.2020 г. (изменено в частта за разносните с Определение 11403/18.07.2020 г.) по гр.д. 1053/2020 г. по описа на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав на основание чл. 282, ал. 3 и 5 КЗ (отм.) сдружение с нестопанска цел „НББАЗ”, гр. София, ул. „Граф Игнатиев” 2, ет. 2 (юридическо лице по чл. 282, ал. 1 КЗ – сега отм.) е осъдено да заплати на С. В. Д. с ЕГН: ***** сумата от сумата от 13 000 лв. частично от 150 000 лева – застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания вследствие на претърпяно застрахователно събитие, настъпило на 25.08.2015 г. по причина на виновно противоправно поведение на водача на т.а. “МАН” с рег. № *****, в резултат на което е настъпила смъртта на С. В. Д., баща на ищеца, ведно със законната лихва считано от 19.11.2016 г. до окончателното изплащане на сумата като е отхвърлен иска за разликата до пълния предявен размер от 30000 лв. частично от 150 000 лв. При този изход в делото ответника е осъден да заплати на ищеца сумата от 1382.88 лв. разноски, а Д. на НББАЗ – 1 459.93 лв. разноски.

Въззивни жалби срещу решението са подадени и от двете страни в производството. И в двете жалби се релевират еднакви оплаквания, а именно от неправилното прилагане на разпоредбите на чл. 52 ЗЗД (справедливост на обезщетението за неимуществени вреди) и чл. 51, ал. 2 ЗЗД (относно констатираното от първостепенния съд съпричиняване). Оплакванията обаче са с обратен знак. Докато НББАЗ счита, че исковете следвало да бъдат

изцяло отхвърлени като неоснователни, то процесуалният представител на ищеца настоява претенциите да се уважат в пълния претендиран размер – 30 000 лв. (частично от 150 000 лв.). Освен, различни виждания за справедливия размер на обезщетението за неимуществени вреди, страните имат различни становища и за констатираното от СГС съпричиняване, определено на 90%. Според ищеца Д., то е прекалено високо и следва да се намали, а според НББАЗ било налице изключителен принос на пострадалия до такава степен, че исковете трябвало да се отхвърлят изцяло. Претендират се разноси от страните, като не се сочат нови доказателства и не се желае събирането на такива пред САС.

Страните взаимно оспорват жалбите си с писмени отговори по реда на чл. 263, ал. 1 ГПК.

Жалбите са подадени в срок и са процесуално допустими. Съдът като прецени доводите на страните и като взе предвид данните по делото прие следното:

Първоинстанционното производство е образувано по молба на С. В. Д., който твърди, че на 26.08.2015 г., в 07:29 часа в гр. Русе товарен автомобил МАН с турски регистрационен № *****, с полуремарке, управляван от турския гражданин Д. Д., се е движел в дясна лента на северното платно на бул. “България” в гр. Русе с посока на движение към гр. София. По същото време пешеходецът В. Д. М. (баща на ищеца) навлязъл в северното платно на бул. “България” и предприел пресичането му отдясно наляво по посока на движение на автомобила, когато последният бил на около 118,75 м. от мястото на удара. Когато водачът на товарния автомобил забелязал пешеходеца насочил автомобила наляво и навлязъл изцяло в лявата лента за движение, а не предприел аварийно спиране. Настъпил удар, като съприкосновението се получило между тялото на пешеходеца и предната част на автомобила. Пешеходецът починал на място. Ищецът бил в много близки и топли отношения с баща си и тежко преживял загубата му. Изпаднал в тежка депресия, станал затворен и неконтактен, постоянно плачел, чувствал се безпомощен. Твърди се отговорността на водача на товарния автомобил да е била застрахована към застрахователна компания “Barmak”, която не е определила представител в България за уреждане на претенцията. На 19.08.2016 г. ищецът е подал молба пред ответника, като са представени допълнително изискани от последния документи. С писмо от 13.10.2016 г. ответникът е отказал да изплати обезщетение поради невъзможност да се определи вината на участниците в ПТП. По изложените съображения ищецът претендира осъждане на ответника да му заплати сумата от 1000 лв. частично от 150000 лв., обезщетение за претърпени от ищеца болки и страдания по повод смъртта на В. М., ведно със законната лихва, считано от 25.08.2015 г. до окончателното изплащане на сумата. С определение от 03.12.2019 г. е допуснато изменение на иска чрез увеличението му от 1000 на 30000 лв. - частично от 150000 лв.

В отговор на исковата молба ответникът не оспорва наличието към 25.08.2015 г. на валидна застраховка “Гражданска отговорност”, сключена със застрахователна компания “Бармак”. Твърди, че пешеходецът е прескочил мантинела и излязъл на пътя на място, където

преминаване на пешеходци не е разрешено. Дори да се предположи, че шофьорът на товарния автомобил е имал техническа възможност да предприеме действия, с които да предотврати смъртоносния удар, поведението на В. М. е било смущаващо до степен на блокиране на реакциите на водача на автомобила. Твърди съпричиняване на вредоносния резултат поради нарушаване на разпоредбите на чл. 113, ал. 1, т. 2 и 4 и чл. 114, т. 1 ЗДвП. Искът следвало да се отхвърли поради виновното противоправно поведение на самия пострадад. Наред с това следвало да се отчете, че ищецът не е живял заедно с баща си, а в отделно домакинство в друг град. Претендираното обезщетение било прекомерно и не съответствало на чл. 52 ЗЗД.

Съгласно чл. 282, ал. 3 КЗ (отм.) ответникът НББАЗ е представително национално бюро за Република България по смисъла на вътрешните правила между бюрата и участва и съдейства за функционирането на системата „Зелена карта” и задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите в държавите членки. По предявените иски отговорността на ответника може да се ангажира при наличието на валиден застрахователен договор по застраховка „Гражданска отговорност” между причинилия увреждането и чуждестранен застраховател и извършването на противоправно деяние от водача на автомобила, по отношение на който има горната застраховка, като това деяние е причинило претендираните вреди в причинна връзка с него. В настоящия случай е установено осъществяването на елементите от фактическия състав за ангажиране отговорността на ответника спрямо увредения ищец. Тъй като обжалваното решение на СГС е валидно и допустимо, то съобразно чл. 269 ГПК съдът дължи произнасяне само по спорните пред САС въпроси, свързани с приложението на чл. 52 ЗЗД и чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

Относно справедливостта на размера на обезщетението за неимуществени вреди:

В т. II на Постановление №4/1968г. на Пленума на ВС е разяснено, че понятието „справедливост” по смисъла на [чл. 52 ЗЗД](#) не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които са специфични за всяко дело и които трябва да се вземат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Във всички случаи правилното прилагане на [чл. 52 от ЗЗД](#) при определяне на обезщетенията за неимуществени вреди от деликт е обусловено от съобразяване на указаните в постановлението общи критерии, които в случай на причинена смърт са възрастта на увредения, както и действителните отношения между него и лицето, което търси обезщетение. Следва да се вземат предвид и обстоятелствата, при които е настъпила смъртта, както и съпричиняването за настъпването на вредоносния резултат. Тези критерии са възприети и във формираната по реда на [чл. 290 ГПК](#) практика на ВКС по приложението на [чл. 52 ЗЗД](#)/решение №83/06.07.2009г. по т.д. №795/2008г. на II т.о., решение №95/24.10.2012г. по т.д. № 916/2011г. на I т.о., решение № 154/30.10.2012г. по т.д. №807/2011г. на II т.о. и др./, която приема, че справедливото възмездяване на настъпилите от деликта вреди изисква задълбочено изследване на общите и на специфичните за отделния спор правнорелевантни факти.

В конкретния случай се претендира обезщетение за претърпени болки и истрадания от смърт на родител. Няма никакво съмнение, че това е тежка загуба, която заслужава и по-голямо на търпените неимуществени вреди. Значение обаче има годината на настъпване на процесното ПТП – 2015 г., т.е. при действието на отменения КЗ, както и обстоятелствата, че ищеца има собствено семейство и две деца, а починалия е живеел във фактическо съжителство с друга жена. От гласните доказателства по делото се установява още, че ищеца и починалия му баща са живеели в различни градове на сериозно разстояние един от друг – Д. в Ямбол, а баща му – в Русе.

Макар и съпругата на ищеца – св. Ц. - да сочи, че двамата са се виждали сравнително често /„горе-долу веднъж на две седмици“/, това е доста съмнително, предвид семейните и професионални ангажименти на ищеца, заинтересоваността на св. Ц. като негова съпруга /показанията ѝ следва да се ценят при условията на чл. 172 ГПК/, както и голямото разстояние между Ямбол и Русе. Така или иначе, очевидно е, че двамата не са били нито в ежедневна /постоянна/ връзка, нито са живели в едно общо домакинство. Тези нюанси имат важно значение при преценката по чл. 52 ЗЗД, поради което САС в настоящия си състав намира, че 120 000 лв. е справедливото обезщетение за неимуществени вреди за Св. Д..

Относно прилагане разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД в настоящия казус:

По делото в първата инстанция е приета авто-техническа експертиза (СТЕ), изготвена от вещото лице инж. К.Г.. Анализирайки събраните писмени доказателства, експертът посочва, че пътното платно в участъка на произшествието е двупосочно, състои се от две самостоятелни пътни платна, отделени с разделителен остров и мантинели, като северното е от две пътни ленти с обща широчина 7,50 м., отделени с изтрита разделителна линия с лек наклон на спускане, прав пътен участък. Оградено от от предпазни мантинели. Произшествието е настъпило при слънчево време и добра видимост. ПТП е настъпило на около 28 м. след линията на приетия ориентир в протокола за оглед на местопроизшествие и на около 3,8 - 4 м. в дясно от левия край на пътното платно, считано в същата посока. Преди предприетото спиране на товарната композиция скоростта ѝ на движение е била 90 км/ч, а при удара с пешеходеца - 76,57 км/ч. Опасната зона за спиране на автомобила в конкретни пътно-климатични условия е била: при скорост на движение 90 км/ч . 105 м., а при скорост на движение 60 км/ч - 56,13 м. Преди удара товарната композиция се е движела по бул. “България” в дясната пътна лента на северното пътно платно в посока към гр. София със скорост от 90 км/ч, а пешеходецът се е намирал извън северното (дясно) пътно платно, от дясно на предпазната еластична ограда (мантинела). При удара водачът е отклонил МПС наляво и е навлязъл преимуществено в лявата пътна лента с десен габарит на около 3,5 м. от десния край на пътното платно при скорост от порядъка 76,57 км/ч. Пешеходецът е прескочил мантинелата и с бърз ход до спокойно бягане от порядъка на 1,67 м/с е навлязъл в пътното платно. Видимостта на водача на товарния автомобил е била не по-малко от 250 м., т.е. могъл е да възприеме пешеходеца при навлизането му в пътното платно. Водачът на

товарната композиция е разполагал с техническа възможност да предотврати настъпването на произшествието чрез своевременно аварийно спиране. По отношение на механизма експертът посочва, че пешеходецът В.М. е навлязъл в пътното платно отляво по посока на движение на товарния автомобил. Водачът е възприел пешеходецът и е задействал спирачната уредба в режим на ефективно спиране, след което е отпуснал спирачния педал и насочил товарната композиция наляво, за да избегне удара. Пешеходецът е възприел маневрата на водача за заобикалянето му и продължил движението си наляво. Настъпил е сблъсък между товарната композиция и пешеходеца, като ударът е бил челен, осъществен в предната броня на товарния автомобил в областта на предния ѝ десен край по лицевата част на пешеходеца. След удара тялото на пешеходеца е отблъснато и отхвърлено в десния край на пътното платно, последвало е претъркулване и е установено на мястото, където е регистриран трупът. Пешеходецът е навлязъл в пътното платно на бул. "България" в момент когато това не е било безопасно - наличие на движещ се МПС по него. При пресичане от страна на пешеходеца със скорост 1,67 км/ч без да спира той е щял да измине широчината на дясната пътна лента в коридора, по който се е движел преди товарната композиция да е достигнала мястото на удара. Т.е. ако пешеходецът не е бил преустановил движението си по пътното платно той е щял да премине широчината на дясната пътна лента преди идването на товарната композиция и ПТП е нямало да настъпи. Експертът отбелязва, че водачът е допуснал да преустанови ефективно аварийно спиране в продължение на около 55 м. или 2,2 сек. Произшествието е предотвратимо за пешеходеца при: ненавлизване в пътното платно при наличие на движещ се МПС в дясна пътна лента, пресичане на обозначено за целта място, пресичане с начин на придвижване, при което е имал възможност за преминаване на коридора за движение.

По делегация, в РС – Русе е разпитан и свидетелят Б. В. Ж., който е бил очевидец на инцидента, като не се налага възпроизвеждане на отговорите на въпросите по въпросните листове, предоставени от страните до делегирания за изпълнението на поръчката съд.

САС, в настоящия си състав, намира следното:

В константната си практика по приложението на [чл. 51, ал. 2 ЗЗД](#) (Решение 147/05.12.2017 г. по т.д. 60341/2016 г. и др.) Върховният касационен съд последователно застъпва становището, че намаляването на обезщетението за вреди от деликт на основание [чл. 51, ал. 2 ЗЗД](#) е обусловено от наличие на причинна връзка между поведението на пострадалия и произлезлите за него вреди.

За да е налице съпричиняване по отношение на настъпилите вреди според смисъла на законовата разпоредба е необходимо обективно да е налице поведение на пострадалия, с което същият да е допринесъл за вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил настъпване и конкретното увреждане, независимо дали е действал или бездействал виновно. Релевантен за съпричиняването, респ. за прилагане от съда на [чл. 51, ал. 2 ЗЗД](#), е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало /наред с

неправомерното поведение на делинквента/ до увреждането като неблагоприятен резултат.

При процесното ПТП е налице принос от пострадалия, изразяващ се в това, че е тръгнал да пресича пътното платно на необозначено за това място и в пълен разрез с правилата за пресичане на пешеходци, визирани в чл. 113, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 4 ЗДвП. Този принос е висок, защото с поведението си пешеходецът сам се е изложил на сериозен риск, при данни от показанията на св. Ж. за движение напред и назад по платното от М., породени от неправилната му преценка за пътната обстановка.

Приносът обаче е неправилно определен на 90%. Такава съвина се явява прекомерна. За да се разпреди отговорността за конкретния инцидент следва да се изходи преди всичко от изслушаната САТЕ. Според нея, водачът Д. Д. е допуснал също редица нарушения на ЗДвП. Съгласно разпоредбата на чл. 20, ал. 2 ЗДвП, същата задължава водача на МПС да избере скорост, съобразена с характера и интензивността на движението, с конкретните условия на видимост, за да бъде в състояние да спрат пред всяко предвидимо препятствие, както и да намали скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението. Установява се, че навлизането на В. М. на пътното платно, товарният автомобил се е намирал на отстояние, позволяващо на водача на автомобила да предприеме аварийно спиране и да предотврати настъпването на ПТП. Вместо това, водачът на автомобила е преустановил ефективното аварийно спиране и е насочил товарния автомобил към лявата пътна лента. Следва да се отчете обаче, че всеки водач на МПС има задължение да бъде внимателен към уязвимите участници в движението, какъвто се явява пешеходецът (чл. 5, ал. 2 ЗДвП). Ето защо, дори и при нелогично поведение на пешеходеца, водачът на автомобила е длъжен да съобрази възможно настъпване на удар и своевременно да преустанови движението на товарния автомобил. По тези съображения, съдът приема Д. Д. да е допуснал цитираното нарушение на правилата за движение. Не следва да се забравя още и това, че в отсечката на удара е имало ограничение в скоростта на автомобилите – 60 км/ч, докато Д. е управлявал МПС с 90 км/ч с всички последствия от това за по-бавното спиране, по-дългия спиращен път, различна опасна зона и т.н.

В.л. Г. е категоричен, че произшествието е било технически предотвратимо за шофьора, ако се е движил със скорост до 60 км/ч., колкото е била максималната за тази част от пътя.

САС намира, че приносът за злощастното събитие е равен, т.е. 50/50 между водача и пешеходеца. Това е така, защото всеки еднакво е допринесъл за вредните последици от инцидента. Шофьорът - с неспазване на правила от ЗДвП относно длъжното внимание към уязвимите участници в движението и превишената за конкретния участък от пътя скорост, а пешеходеца – с избора си за място на пресичане на платното /също в разрез със закона/, както и с неадекватното си поведение на пътя при пресичането, движейки се напред и назад по платното, с което създал допълнително обръкване при съответния водач на МПС. Показанията на св.Ж., че движенията на пешеходеца, били като на човек, който се гмурка

като в басейн, скачайки към ТИР-а, не следва да се кредитират в тази им част, тъй като водят до извод за суицидни намерения при бащата на ищеца. Не следва да се забравя обаче, че няма събрани никакви данни за здравословното състояние на починалия преди ПТП, при което неадекватните му движения по пътното платно напред и назад, малко преди фаталния удар, биха могли да се дължат на объркване, притеснение, прилошаване, замайване или друго, а не на желание да скочи пред камион, за да бъде премазан, каквото очевидно е виждането на процесуалния представител на НББАЗ във въззивната жалба на сдружението, правейки оплаквания от решението на СГС в тази му част.

При съпричиняване от 50%, обезщетението възлиза на 60 000 лв., но САС не може да присъди повече от 30 000 лв., тъй като за толкова е предявен частичния иск пред СГС /вж. в този смисъл и Решение № 63/08.07.2019 г. по т.д. № 2013/2018 г. на ВКС, I т.о., ТК/.

В обобщение, обжалваното решение на СГС следва да се отмени в частта, в която исковата претенция на Св. Д. е отхвърлена за сумата от 17 000 лв., като тя му се присъди допълнително ведно с мораторната лихва за забава, считано от 19.11.2016 г. В останалата обжалвана част решението е правилно и ще следва да се потвърди.

Разноски:

Поради цялостното уважаване на предявения частичен иск, то е очевидно, че разноски в полза на НББАЗ не се дължат нито за първата, нито за втората инстанция.

Ищецът Д. е претендирал в първата инстанция разноски от общо 3 286 лв. /формирани от внесена държавна такса от 1200 лв., платен адвокатски хонорар от 1 716 лв., внесен депозит по САТЕ от 300 лв. и внесен депозит за разпит на свидетел в размер на 70 лв./. Разноските следва да се понесат изцяло от НББАЗ /чл. 78, ал. 1 ГПК/, но с отчитане на това, че сдружението е осъдено от СГС да заплати на ищеца 1382.88 лв., то допълнителната сума, която трябва да се присъди е 1903.12 лв. /т.е. разликата между 3 286 лв. и 1382.88 лв./, като същевременно се отмени решението в частта, в която Д. е осъден да заплати разноски на НББАЗ в размер на 1459.93 лв.

За втората инстанция на Д. следва да се присъди единствено заплатената такса за въззивно обжалване от 340 лв. съгласно представен списък по чл. 80 ГПК. Общо дължимата сума на Д. от НББАЗ е 2 243.12 лв. /сбор от 1903.12 лв. и 340 лв./

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение 2615 от 27.04.2020 г. (изменено в частта за разноските с Определение

11403/18.07.2020 г.) по гр.д. 1053/2020 г. по описа на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав в частта, в която исковите претенции по чл. 282, ал. 3 и 5 КЗ (отм.) против Сдружение с нестопанска цел „НББАЗ”, гр. София, ул. „Граф Игнатиев” 2, ет. 2 (юридическо лице по чл. 282, ал. 1 КЗ – сега отм.), предявени от С. В. Д. с ЕГН: ***** за обезщетяване на болки и страдания, вследствие на застрахователно събитие, настъпило на 25.08.2015 г. по причина на виновно противоправно поведение на водача на т.а. “МАН” с рег. № *****, в резултат на което е настъпила смъртта на баща му В. Д. М. са отхвърлени за сумата от 17 000 (седемнадесет хиляди) лева като частичен иск от 150 000 лв. ведно със законната лихва считано от 19.11.2016 г. до окончателното изплащане на сумата, както и в частта, в която С. В. Д. е осъден за заплати на НББАЗ съдебно-деловодни разноси от 1 459.93 лв. и ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА на основание чл. 282, ал. 3 и 5 КЗ (отм.) и чл. 86, ал. 1 ЗЗД Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи” да заплати на С. В. Д. с ЕГН: ***** сумата от още 17 000 (седемнадесет хиляди) лева като частичен иск от 150 000 лв. за обезщетяване на болки и страдания вследствие на застрахователно събитие, настъпило на 25.08.2015 г. по причина на виновно противоправно поведение на водача на т.а. “МАН” с рег. № *****, в резултат на което е настъпила смъртта на баща му В. Д. М. ведно със законната лихва считано от 19.11.2016 г. до окончателното изплащане на сумата.

ПОТВЪРЖДАВА решение 2615 от 27.04.2020 г. (изменено в частта за разностите с Определение 11403/18.07.2020 г.) по гр.д. 1053/2020 г. по описа на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА Сдружение с нестопанска цел „НББАЗ”, гр. София, ул. „Граф Игнатиев” 2, ет. 2 да заплати на С. В. Д. с ЕГН: ***** на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 2 243.12 /две хиляди двеста четиридесет и три лева и 0.12 ст./ лв. съдебно-деловодни разноси.

Решението може да се обжалва пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните при предпоставките на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____